

YTTRANDE

Dnr Fi2016/00127/B

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 15 mars 2016

Tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner Delrapport 2 från 2015 års betaltjänstutredning (Fi 2015:02)

Sammanfattning

SPF Seniorerna föreslår att

- möjligheten att använda kontanta betalmedel ska fastslås som en rättighet i lagstiftning
- om det anses nödvändigt saken fortsatt bereds i Regeringskansliet med syfte att säkerställa konsumenters rätt till betaltjänster med kontanta medel samt att
- en prisjämförelsetjänst görs tillgänglig på fler sätt än via internet.

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att kreditinstitut bara ska vara skyldiga att erbjuda de grundläggande funktioner som tillhandahålls andra kunder.

SPF Seniorerna delar inte utredningens bedömning att det inte bör införas någon skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla insättnings- och uttagsmöjligheter för kontanter eller att ta emot kontanter över disk för att genomföra betalningar.

Allmänt

Betalkontodirektivet ger Europas konsumenter en ovillkorlig rätt att fortsätta använda kontanter från ett betalkonto över disk eller i uttagsautomater. Sverige är som medlemsstat ansvarig för att säkerställa detta. Det framgår av direktivets artikel 17 c).

Därutöver ska Sverige enligt betalkontodirektivet se till att kreditinstitut inte diskriminerar konsumenter på någon av de grunder som anges i artikel 21 av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (Artikel 15). Stadgans bestämmelse om icke-diskriminering slår fast att

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

”All diskriminering på grund av bland annat (...) funktionshinder, ålder (...) ska vara förbjuden.”

Det är allmänt känt att personer med vissa funktionsnedsättningar och en del seniorer har stora svårigheter eller överhuvudtaget inte kan betala på annat sätt än med kontanter. Detta faktum borde föranlett utredningen att i delrapporten föreslå lagbestämmelser för att garantera kontanthantering i Sverige.

SPF Seniorerna finner det därför förvånande att utredningen förbiser direktivets villkorlösa kontantkrav och anmärkningsvärt att utredningens maktpåliggande uppdrag därmed inte kan anses uppfyllt.

6 Tillgång till betaltjänster

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att kreditinstitut bara ska vara skyldiga att erbjuda de grundläggande funktioner som tillhandahålls andra kunder.

SPF Seniorerna delar inte utredningens bedömning att det inte bör införas någon skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla insättnings- och uttagsmöjligheter för kontanter eller att ta emot kontanter över disk för att genomföra betalningar.

SPF Seniorerna föreslår att möjligheten till att använda kontanta betalmedel genom lag ska fastslås som en individuell rättighet.

SPF Seniorerna föreslår att om det anses nödvändigt saken fortsatt bereds i Regeringskansliet med syfte att säkerställa konsumenters rätt till betaltjänster med kontanta medel.

I enlighet med betalkontodirektivet (2014/92/EU) ska Sverige se till att alla eller ett tillräckligt antal kreditinstitut erbjuder konsumenterna betalkonton med grundläggande funktioner (Artikel 16). Sådana grundläggande funktioner är bland andra tjänster som möjliggör uttag av kontanter inom unionen från betalkonto över disk eller i uttagsautomater under eller utanför kreditinstitutets öppettider (Artikel 17 c).

Två syften med att Sverige ska säkerställa att ett tillräckligt antal kreditinstitut erbjuder kontanthantering anges i direktivet:

- att garantera att samtliga konsumenter har tillgång till betalkonton med kontanthantering, och
- att förhindra snedvridning av konkurrensen (Artikel 16).

Utredningens förslag att kreditinstitut själva ska få välja vilka betaltjänster de vill erbjuda uppfyller alltså inte betalkontodirektivets krav.

SPF Seniorerna anser därför att möjligheten till att använda kontanta betalmedel genom lag ska fastslås som en individuell rättighet.

Om inga krav ställs på kreditinstitutens utbud av kontanttjänster kommer dessa att avvecklas och småningom helt försvinna från marknaden. Bankföreningens statistik

visar att över hälften av bankkontoren var kontantlösa vid utgången av 2014. Under 2015 har ännu fler bankkontor gjorts kontantlösa.

Då utredningen endast gett visst underlag i frågan kan regeringen om det anses nödvändigt fortsätta beredningen av genomförandet av betalkontodirektivet. I denna beredning bör absolut hänsyn tas till direktivets ordalydelse och avsikt när det gäller konsumenters rätt till betalkonto med kontant service. En sådan beredning kan ske internt i Regeringskansliet eller genom en särskild utredare som får i uppdrag att under en avgränsad tid se över denna specifika fråga.

SPF Seniorerna anser att om det anses nödvändigt saken fortsatt bör beredas i Regeringskansliet med syfte att säkerställa konsumenters rätt till betaltjänster med kontanta medel samt att

I länsstyrelsernas årsrapport 2015 *Bevakning av grundläggande betaltjänster* uppmärksammas att bland andra seniorer, personer med vissa funktionsnedsättningar, nyanlända och personer med dålig ekonomi inte i tillräcklig utsträckning kan ta del av digitala betaltjänster och därför har behov av kontanttjänster. Vidare finns vissa geografiska områden där brister i tekniken och bredbandstäckningen leder till att digitala betalsätt fungerar mindre bra och därmed gör personer, organisationer och företag i sådana områden beroende av kontanter. I dessa områden är det främst tillgången till insättningstjänster som brister eller saknas helt.

I nyss nämnda områden är personer, organisationer och företag hänvisade till kreditinstituten för att göra insättningar. När det gäller uttag av kontanter finns oftast fler aktörer som tillhandahåller den tjänsten.

SPF Seniorerna anser att det går att utforma en lagstiftning som både säkerställer konsumenters rätt till betalkonto med kontant service samtidigt som den är konkurrensneutral.

8.4 Jämförelsewebbplatser

SPF Seniorerna föreslår att en prisjämförelsetjänst görs tillgänglig på fler sätt än via internet.

SPF Seniorerna är positivt till prisjämförelsetjänster. Väl utformade bidrar de till informerade och upplysta konsumenter som har större möjligheter att göra övervägda val. För att en prisjämförelsetjänst ska kunna vara till nytta för alla krävs att den inte bara är webbaserad. Närmare en miljon invånare saknar tillgång till internet och dator i sitt hem.

Jämförelsetjänstens information bör dessutom finnas tillgänglig på lätt svenska, de nationella minoritetsspråken och andra språk.

Den myndighet som får uppdraget att driva en prisjämförelsetjänst bör använda öppen data så att informationen kan finnas på många fler platser som vill erbjuda

prisjämförelse inom detta område. Detta är också i linje med lagen (210:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (PSI-direktivet).

I detta ärende har förbundsordförande Christina Rogestam beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande.

Christina Rogestam
Förbundsordförande